
Leder

Lederen i forrige nummer af Tidsskriftet Paideia gjorde sig nogle refleksioner over den lidt uforsonlige og ofte personlige kritik af navngivne forskere på det pædagogiske forskningsområde.

Åbenhed for kritik er en forudsætning for udvikling af videnskab, men en personbåren kritik, der for øjeblikket tydeligst kan følges i Norge og Danmark, hvor der i en aggressiv tone rettes personangreb på enkelte navngivne forskere, er tvivlsomt gavnligt for den pædagogiske videnskab. Beskyldningerne om fusk og påstande med indhold af injurierende art fremstår som en persondrevet magtkamp, hvor angriberen navngiver enkeltforskere, fremlægger insinuerende påstande om enkeltpersoner i stedet for at føre en principiel, videnskabelig diskussion. Adfærden fremmer næppe praksisverdenens forståelse for kernen i den pædagogiske videnskab. Debatten, som den føres netop nu, er ganske ødelæggende om ikke for andet, så for den pædagogiske forskning.

Dette sagt, tager Tidsskriftet Paideia denne gang fat om begrebet *Ulighed* for gennem forskningsinformerende at belyse forskellige udfordringer på temaet. Tidsskriftet indeholder fem forskningsartikler, der alle har været gennem fagfællers review og bedømmelse.

Den første artikel omhandler det svenske eksperiment om fritstående skoler, som den forrige regering ville gøre forsøg med at oprette i Danmark. Det er Niels Egelund, professor ved Danmarks Institut for Pædagogik og Uddannelse, Aarhus Universitet og Camilla Brørup Dyssegaard, Ph.d. og autoriseret psykolog, stifter af Ren Viden, der belyser det svenske initiativ fra 1992. De konkluderer, at modellen med fritstående skoler, som blev set i Sverige, er med til at øge uligheden blandt skolerne og deres elever. *For at mindske uligheder i børns muligheder må vi rette blikket mod skolestrukturer og styringsmæssige frihedsgrader.*

Charlotte Ringsmose, professor ved Institut for Kultur og Læring ved Aalborg Universitet tager derefter fat i, hvad den tidlige ulighed betyder for børn, der kommer i skole med et stort efterslæb, og hvor vanskeligt det er at rette op på gennem skoletiden. Det er børn, der begynder i skole uden chance for at fungere og tilegne sig viden på de måder, skolen tilbyder. Det betyder, at deres sandsynlighed for chancelighed gennem skoleforløbet allerede er forpasset, inden de går ud af børnehaven. Begrebet *social arv* er misvisende, fordi det tillægger arven større betydning end læringsmiljøet. Der er behov for at se på omgivelsernes betydning for at skabe gode udviklingsbetingelser for børn, der har mindre gunstige opvækstvilkår. Børns udvikling er sammenhængende med de muligheder for udvikling, der er til stede i omgivelserne.

For at mindske uligheder i børns muligheder må vi rette blikket mod sammenhængen mellem dagtilbud og skole.

Den tredje artikel er af Bent Sortkær, post.doc. på Danmarks Institut for Pædagogik og Uddannelse, Aarhus Universitet. I artiklen diskuteres feedback, der af forskere beskrives som en af de mest virksomme metoder til fremme elevernes læring i skolen. Artiklen behandler det vigtige spørgsmål, om skolens feedbackpraksis behandler alle elever lige. Studier af forskningslitteratur viser, hvordan sammenhængen mellem feedback og elevernes læringsudbytte oftest beskrives som gennemsnitstal for alle elever i en klasse. Men hvordan forholder det sig, når det drejer sig om læringseffekten for den enkelte elev? Kan feedback være afhængig af elevens socioøkonomiske baggrunde? *For at mindske uligheder i børns muligheder må vi arbejde med alle børns muligheder for feedback og de kommunikationsformer og relationer, feedback foregår i.*

Elin Bø Morud, universitetslektor og nestleder ved NTNU, Institutt for lærerutdanning (ILU) og Gunnar Engvik, dosent ved NTNU, Institutt for lærerutdanning (ILU) har fokus på et skolebaseret videreuddannelsesprojekt af praktiklærere med inspiration fra «Lesson Study». Det drejer sig om et samarbejde mellem to grupper på en universitetsskole og Institut for Læreruddannelse ved et af Norges universiteter. Uddannelsesforskerne undersøger, hvordan brugen af «Lesson Study» i et skolebaseret videreuddannelsesforløb bidrager til en kvalitativ udvikling af praktikundervisningen og hele skolehverdagen. Brug af «Lesson Study» viser sig at have en positiv effekt på dialog, relationer og de praktiske samhandlinger mellem praktiklæreren og den lærerstuderende. *For at mindske uligheder i børns muligheder må vi interessere os for grunduddannelsen og samarbejdet mellem praktiklæreren og den lærerstuderende.*

Den sidste af forskningsartiklerne er skrevet af Hilde Forfang, ph.d.-stipendiat, Høgskolen i Innlandet sammen med Ann Margareth Gustavsen, Ph.d. og førsteamanuensis, Høgskolen i Innlandet. Her er det skoleejerens rolle, der er genstandsfeltet for forbedringsarbejdet i skolen. Det har betydning, når skoleejer (kommunen) tager del i og medansvar for elevernes skolepræstationer og stiller krav og forventninger til ledelser og ansatte. En samarbejdende skolekultur skal vedligeholdes og løbende forbedres. Sker det ikke, vil tidligere overbevisninger, mønstre og pædagogisk praksis hurtigt reetableres. *For at mindske uligheder i børns muligheder må vi etablere en holdbar skolekultur, hvor tilbagefald til gamle traditioner ikke er mulig.*

Redaktionen ønsker alle god læselyst.

Ole Hansen, Thomas Nordahl, Anita Eriksson, Anne-Karin Sunnevåg, Charlotte Ringsmose, og Anita Norlund